

Cyngor Sir
CEREDIGION
County Council

**PROTOCOL AR GYFER RHOI HAWL I AELODAU'R
CABINET FYNCHU PWYLLGORAU TROSOLWG A
CHRAFFU**

Pwyllgor Gwasanaethau Democrataidd
Cyngor

15 Chwefror 2019
20 Mehefin 2019

Nid mater ar gyfer Aelodau a Swyddogion Trosolwg a Chraffu yn unig yw effeithiolrwydd Trosolwg a Chraffu. Mae'n llawn gymaint o gyfrifoldeb ar yr Awdurdod Gweithredol h.y. y Cabinet. Mae'n ddyletswydd ar yr Awdurdod Gweithredol i sicrhau nad yw ef na'i aelodau yn tanseilio'r broses graffu.

Mae'r cyfrifoldeb dros swyddogaeth graffu ddiffygiol neu aneffeithiol yn aml iawn yn gorwedd yn gymaint ar ysgwyddau'r Cabinet ag ydyw ar ysgwyddau Aelodau pwyllgorau Trosolwg a Chraffu a'u Swyddogion Cymorth.

Mae'r ffaith eu bod yn rhannu'r cyfrifoldeb hwn dros sicrhau bod Craffu yn gweithio gystal â phosibl yn golygu bod perthynas Graffu/Cabinet dda yn un o'r meini prawf mwyaf tyngedfennol ar gyfer llwyddiant.

Beth mae'r gyfraith yn ei ddweud am yr hyn mae'n rhaid i Swyddogion a'r Cabinet wneud?

Mae Deddf Llywodraeth Leol 2000 yn dweud bod yn rhaid i Aelodau Cabinet a Swyddogion y Cyngor:

- Fynychu cyfarfodydd, pan fo gofyn iddynt wneud hynny. Nid yw'r term 'pan fo gofyn iddynt' yn cael ei ddiffinio yn y Ddeddf ond gellir cymryd ei fod yn cyflwyno elfen o ddewis o safbwynt mynychu ai peidio;
- Darparu gwybodaeth, yn ôl yr angen;
- Ymateb i argymhellion.

Mynychu cyfarfodydd Trosolwg a Chraffu

Dylid trefnu cyfarfodydd fel nad yw Cyfarfodydd y Cabinet yn gwrthdaro gyda chyfarfodydd Trosolwg a Chraffu ac fel arall. Dylai unrhyw gyfarfodydd arbennig a drefnir hefyd osgoi gwrthdaro.

Mae'n arfer gyffredin ac yn arfer dda i Aelodau Cabinet Cyngor Sir Ceredigion fynychu cyfarfod Pwyllgor Trosolwg a Chraffu gyda'r diben o gael eu dal yn atebol mewn perthynas â phenderfyniadau a chynigion.

Disgwylir i Aelodau'r Cabinet i fynychu'r cyfarfod sy'n berthnasol i'w Portffolio er mwyn cael amcan o safbwyntiau Aelodau'r pwyllgor Trosolwg a Chraffu.

Bydd trafodaeth agored a chyfle i rannu safbwyntiau yn bwysig i'r Aelod(au) Cabinet ac aelodau'r pwyllgor Trosolwg a Chraffu, yn enwedig lle rhoddir ystyriaeth i ddatblygiad cyllideb neu fframwaith polisi y Cyngor.

Yn ddibynnol ar natur yr eitem sydd ar yr agenda, bydd y cais i gyflwyno'r eitem yn cael ei wneud i naill ai'r Aelod Cabinet neu i'r Swyddog Arweiniol Corfforaethol, pa un bynnag y bernir sy'n briodol. Serch hynny, dylai Aelodau'r Pwyllgor fod yn ymwybodol, er y gall Swyddogion ateb rhai cwestiynau penodol ynghylch perfformiad gweithredol gwasanaeth, eto i gyd dylid cyfeirio'r rhesymu tu ôl i benderfyniad at Aelod(au) y Cabinet.

Mae'n bosibl i unrhyw Aelod Cabinet fynychu cyfarfod Pwyllgor Trosolwg a Chraffu a chlywed y drafodaeth. Dewis y Cadeirydd fydd hi a fydd yr Aelod yn gallu cyfrannu

h.y cynnig gwybodaeth sy'n berthnasol i'r testun yn y pwyllgor Trosolwg a Chraffu, ond peidio â mynegi barn. Serch hynny, mae hi'n arfer sefydledig fod gan bob Cynghorydd yr hawl i siarad ym mhob cyfarfod

Bydd y Cadeirydd yn gyfrifol am sicrhau bod materion y cyfarfod yn cael eu gweinyddu'n effeithiol ac os yw o'r farn fod angen hynny, fe all osod terfyn amser ar gwestiynau neu atebion neu gyfyngu ar y nifer o gwestiynau y gellir eu gofyn gan Aelod mewn perthynas â phenderfyniad neu gynnig penodol.

Er bod yr Aelod Cabinet wedi ei wahodd i adrodd ar eitem agenda penodol, gan ei fod /ei bod yn bresennol yn y cyfarfod derbynnir y gall cwestiynau lithro i feysydd eraill (ar yr amod eu bod yn parhau yn berthnasol i eitemau agenda). Dylid deall y bydd yr Aelod Cabinet yn ymateb hyd eithaf ei wybodaeth/gwybodaeth ar gwestiynau penodol. Ar adegau, efallai y bydd angen i Aelod Cabinet ymchwilio ymhellach er mwyn gallu cynnig atebion.

Dylai pob Aelod hybu awyrgylch agored mewn cyfarfodydd pwyllgorau Trosolwg a Chraffu a dylent ymdrechu i sicrhau bod cwestiynu a thrafod yn digwydd o fewn hinsawdd o barch at ei gilydd ac ymddiriedaeth rhwng aelodau'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu, Aelod Portffolio'r Cabinet ac eraill sy'n cymryd rhan.

Gall Aelodau Portffolio'r Cabinet fynychu a chymryd rhan mewn sesiynau anffurfiol neu weithdai a/neu grwpiau gorchwyl a gorffen i Bwyllgorau Trosolwg a Chraffu, os cânt eu gwahodd i wneud hynny.

Dwynwen Jones
Swyddog Trosolwg a Chraffu